

Wat stond er op de kermis... in 1929

Zomertijd is de tijd van de kermissen. Al eeuwenlang worden in onze dorpen kermissen gehouden. De meesten zijn klein: botsauto's, een paar snoepkramen en vertier in de cafe's. Sommigen zijn wat groter, het hele marktplein staat dan vol met attracties. Natuurlijk is er wel het een en ander veranderd op kermisgebied. Laten we daarom eens zestig jaar teruggaan in de tijd. Naar 1929, de kermis in Hilvarenbeek, eengroter dorp in de Kempen. Bezoekers van de Beekse kermis, die traditioneel begon op de tweede zondag in juni, konden zich vermaken met de volgende attractie's: Er was een luchtschommel, een open draaimolen, een rondreizend bioscoop-theater van A. Riozzi uit Breda, een schiettent, een stoomcarroussel, een zweefcarroussel en een galanteriekraam. Een snelfotograaf was ook op het kermisterrein aanwezig. Een attractie komt een beetje raadselachtig voor: de "Hoepla en Lijntreksport". Het was het aloude ringwerpen en touwtje trekken. En voor de rest waren het allemaal snoep- en eettentent. Voor de volledigheid: twee paling- en zuurkramen, vier nougat- en suikerkramen, twee ijswagens en een gebakkraam. Er was in 1929 op de Beekse kermis één grote afwezige: het "Lunapark". Nog was deze attractie die om begrijpelijke reden een grote aantrekkingskracht op de jeugd uitoefende in het dorp aanwezig. Maar boze reacties waren er toen volop. Zo schreef het "Kerkklokje" kort na de kermis van juni 1928.

Even gelijk de vorige keer, zoo hebben ook dit jaar weer vele ouders geklaagd over het zgn. "Lunapark" als zijnde een bedorven vrucht, welke hunne kinderen wordt voortgezet. Zulks pleit voor het zedelijkheidsgevoel van onze parochianen en het is dan ook te hopen dat zoo'n ordinair ding hier eens voor goed van de kermis wegblijft.

De parochianen met opgroeiende kinderen konden dus in 1929 gerust ademhalen. Het Lunapark vertoefde elders! Dit brengt ons overigens bij de opvattingen over het kermisvermaak. Lang niet iedereen dacht daar even positief over. Alcoholmisbruik was overigens nog van de minste kermiszonden. Het idee dat jongens en meisjes, zonder ouderlijk toezicht, aan het vrijen zouden kunnen slaan, was menigeen een gruwel. En dat vrijen gebeurde dan, naar huidige maatstaven, dan nog uiterst decent. Laten we dezelfde schrijver maar eens aan het woord met zijn (negatieve) opvattingen over kermis houden.

Er worden in de kermisdagen dikwijls wereldsche gemakkelijkheden geboden, die verre van onschuldig zijn. Allerlei gewaagde dingen ziet en hoort men en het gif der booze begeerlijkheid dringt binnen in de ziel door alle zintuigen. Ouders en overheden, let op uw kinderen: kermistijd is een gevaarlijke tijd. Langs straten en wegen schuifelende slangen die de onschuld vermoorden! Een beetje naar den strengen kant zijn in het bewaken der u toevertrouwen is beter dan later schreien over te grote zorgeloosheid.

Maar zelfs deze herderlijke vermaningen waren niet bij machte om het enthousiasme voor de kermis te doven. Vier dagen lang was de kermis hét volksfeest, in een tijd dat vakantie nog niet bestond. Pas toen, ver na de oorlog, ook de werkende klasse zich een buitenlandse reis kon permitteren verloor de kermis wat van haar glans. De voornaamste steunpilaren van het vermaak zijn nu de jongeren, aan wie het vroeger werd ontraden om zich in het kermisgevoel te storten. Er is veel veranderd in zestig jaar.

Bron: Kroniek van de Kempen deel 11 jaargang 1991.
Bladzijde 28. Kees van Kemenade.